

GULDBORGSUND

Foreløbig tilladelse til vandindvinding for Væggerløse Vandværk

Tilladelse til etablering af 1 ny boring

Sags nummer: 09-3647A
Gyldighedsperiode: 26-06-2025 til 26-06-2027

Afgørelse

Guldborgsund Kommune giver Væggerløse Vandværk tilladelse til etablering af 1 ny boring for at sikre råvandsforsyningen til vandværket. Tilladelsen gælder for 2 år. Såfremt tilladelsen ikke er udnyttet inden for gyldighedsperioden, bortfalder tilladelsen automatisk efter ophørsdatoen.

Tilladelsen gælder for udførslen af borerne, samt prøvepumpning og analyse af råvandet. Inden borerne må anvendes, skal der søges om en ibrugtagningstilladelse, som gives på baggrund af geologiske data, prøvepumpning og råvandskemi.

Tilladelsen gives på følgende vilkår:

Vilkår

1. Boringernes formål er indvinding af råvand til Væggerløse Vandværk. Hvis/når boringen ikke længere ønskes anvendt som indvindingsboring, skal denne sløjfes efter gældende regler.
2. Hvis der opnås ibrugtagningstilladelse, skal der laves et fredningsbælte på mindst 10 m fra boringen. Fredningsbæltet skal afgrænses med en blivende egnskarakteristisk beplantning, hegn eller kampesten. Inden for fredningsbæltet må der ikke gødes eller anvendes gifte eller bekæmpelsesmidler. Der må desuden ikke håndteres, anbringes eller bruges stoffer på en måde, der kan udsætte boringen – og dermed grundvandet – for fare.

Inden for en afstand af 25 m fra boringen må der desuden ikke dyrkes afgrøder, gødes eller anvendes pesticider til erhvervsmæssige og offentlige formål. Tilsyn udføres af NaturErhvervstyrelsen.

Ved leje af jorden skal der indgås skriftlig aftal om overholdelse af ovennævnte forhold mellem vandværket og lodsejer. Aftale vedr. fredningsbælte bør tinglyses, således at denne ligeledes er gældende for fremtidige ejere. Om nødvendigt træffes ekspropriationsbeslutning af Guldborgsund Kommune. De med tinglysningen forbundne udgifter afholdes af vandværket. Kommunen finder dog ikke, at tinglysning skal ske forud for alle rettigheder.

3. Inden for et beskyttelsesområde af 300 m fra boringen er det ikke tilladt at etablere nedsivningsanlæg eller andre indretninger, hvor forurenende stoffer kan sive ned til grundvandet.
4. Boringen må ikke anvendes til råvandsforsyning før kommunen har meddelt en ibrugtagningstilladelse. Vandværket skal forinden fremsende følgende
 - a. Borejournal på den nye boring
 - b. Data fra prøvepumpningen, herunder beregning af boringernes T-værdi
 - c. Resultater fra den nye borerers råvandsanalyse

Råvandsledninger må ligeledes ikke etableres før der er meddelt en ibrugtagningstilladelse. Det er i ibrugtagningstilladelsen, der tages endelig stilling til den kommende råvandspumpens størrelse og den fremtidige indvindingsstrategi.

Vilkår under etablering og prøvepumpning

5. Boringen skal etableres på matr.nr. 13 bf eller 13bo Væggerløse by, Væggerløse, som kan ses på vedlagte kortbilag. Borestedets placering skal overholde afstandskravene i Dansk Ingeniørforenings norm for almene vandforsyningsanlæg, DS 442. Borestederne må ikke flyttes uden aftale med kommunen. Det er vandværkets egen matrikler.
6. Boring og overbygninger skal udføres efter gældende bekendtgørelse. Indberetning af boredata til Danmarks og Grønlands Geologiske Undersøgelse (GEUS) skal også ske efter gældende bekendtgørelse.
7. Boringen skal udføres med en diameter på mindst 30 cm.

8. Boringen må højest bores 10 m ned i fast kalk.
9. Boringen skal kunne pejles og forsynes med vandmåler, som renses og justeres efter behov dog mindst hvert 8. år.
10. Boringen skal forsynes med en taphane til prøvetagning af vand. Hanen skal være af en type, som ikke indeholder smøre- eller silikonefedt, for ikke at forurene vandet. Taphanen skal placeres, så det er muligt at tage prøver, dvs. med en fri afstand på mindst 50 cm under denne.
11. Prøvepumpning skal udføres som beskrevet i den medfølgende "Vejledning for prøvepumpning". Prøvepumpningen består af 3 faser;

- Renspumpning
- Trinvis prøvepumpning
- Langtidsprøvepumpning

Trinvis prøvepumpning udføres med mindst 3 trin af 60 minutters varighed, og prøvepumpningen over længere tid foretages i mindst 7 døgn. Den trinvis prøvepumpning må ikke starte kraftigere end, at den maksimale sænkning ikke overstiger 5 m og heller ikke til under kalkoverfladen/eller magasingrænsen. Den maksimale prøvepumpningskapacitet må ikke overstige 10 m³/t, som er dobbelt så stor som den fremtidige indvinding. En sådan pumpe vil i almindelig vandværksdrift skulle neddrøses ved frekvensomformer, da behovet kun er ca. 5 m³/time.

12. Udledning af vand ved ren- og prøvepumpning må ikke medføre forurening af recipient. Hvis der konstateres et uacceptabelt indhold af okker, kridtslam eller andre stoffer, eller hvis der i øvrigt konstateres tegn på forgiftning af dyre- eller planteliv, skal udledning straks ophøre. Forsat udledning kan kun ske, hvis det sikres, at de forurenende stoffer fjernes ved f.eks. udfældning og/eller beluftning.
13. Råvandet skal undersøges for de parametre der indgår i vandværkets normale boringskontrol, jf. seneste vejledning og bekendtgørelse.

Råvandsprøverne skal udtages og analyseres af et laboratorium, der er akkrediteret hertil.

Kommende vilkår under drift og indberetning

14. Grundvandsstanden under pumpning (drift) må ikke sænkes mere end 5 m i forhold til når der ikke pumpes (i ro). Grundvandsstanden må ligeledes ikke sænkes til under kalkoverfladen.
15. Boringens vandspejl skal pejles 1 gang i kvartalet både i ro og i drift. Ved pejling i ro skal oppumpningen have været standset i mindst 4 timer. Ved pejling i drift skal oppumpningen have været konstant i mindst 4 timer og ydelsen skal noteres.

Pejleresultater og oppumpede vandmængder skal indberettes til kommunen en gang om året.

Generelle oplysninger

Lovgrundlag

Tilladelse og vilkår er givet efter:

- Vandforsyningslovens § 20 og § 21
- Bekendtgørelse om udførelse og sløjfning af borer og brønde på land
- Bekendtgørelse om vandkvalitet og tilsyn med vandforsyningsanlæg
- Miljøbeskyttelsesloven

Erstatningsregler

Hvis vandværkets indvinding af vand volder skade i bestående forhold, er vandværket erstatningspligtig efter reglerne i vandforsyningslovens § 23. Det betyder, at vandværkets indvinding ikke må sænke grundvandet, så områdets øvrige indvindinger får problemer med at indvinde vand, eller med at kvaliteten af vandet forringes væsentligt. Andre indvinder kan i det tilfælde kræve erstatning. Hvis der opstår uenighed om erstatningen, afgøres spørgsmålet af en taksationsmyndighed. Det er den der søger erstatning som skal indbringe sagen for taksationsmyndigheden. Kommunen dækker i første omgang udgifterne til taksationsmyndigheden bortset fra vederlag til formand og sekretær. Taksationsmyndigheden kan dog pålægge parterne helt eller delvist at refundere kommunens udgifter.

Endvidere må vandværkets indvinding ikke i væsentligt omfang sænke vandføringen i vandløb eller vandstanden i søer og moser, herunder vådområder omfattet af §3 i naturbeskyttelsesloven. Hvis det sker, vil vandværket blive pålagt at medvirke til at forbedre sommervandføringen eller -vandstanden efter nærmere retningslinjer fra kommunen.

Lodsejer

Vandværket ejer selv matriklerne da de nuværende borer 242.195 og 242.238 ligge på samme matrikeller.

Baggrund for tilladelse

Anledning til ansøgning

Væggerløse Vandværk har p.t. 4 aktive indvindingsboringer. Vandværket har fået boringerne besigtiget, og de 2 boringer på vandværksgrunden 242.195 og 242.238 er af en dårlig beskaffenhed, og brøndborer har vurderet at det ikke kan betale sig at renovere dem men i stedet lave 1 ny boring som erstatning for de 2 andre. Boringerne ligger med under 20 meters afstand af hinanden. Vandværket og brøndborer har vurderet, at 1 boring vil kunne erstatte begge boringer på grund af den korte afstand mellem dem.

Vandbehov

Væggerløse Vandværk har en indvindingstilladelse på 100.000 m³/år. I de seneste par år har indvindingen ligget omkring 80.000 m³/år med en lidt faldende tendens fra ca. 90.000 m³/år. Væggerløse Vandværk har valgt i fremtiden indgå i et samarbejde med de nærliggende vandværker. Det er vigtigt at indvindingen i området forbliver spredt selv om vandværkerne samarbejder og på sigt måske bliver et samlet selskab. Hvad de enkelte vandværker bør indvinde og distribuere, vil der blive taget stilling til i den kommende §20 indvindingstilladelse.

Det er vigtigt at vandværkerne har nok boringer og indvindingen forbliver spredt for at indvinde så skånsomt som muligt.

Væggerløse Vandværk bør derfor som minimum få etableret denne nye boring som erstatning for de 2 dårlige boringer. Der vil senere blive taget stilling til om vandværker har behov for yderligere boringer.

Vandkvalitet

Den nye boring skal erstatte de 2 mekanisk dårlige boringer på samme matrikel. Der er derfor overvejende sandsynlighed for at vandkvaliteten bliver omtrent det samme. Hvis der er utætheder i disse gamle boringer, kan vandkvaliteten afgive lidt, men det må formodes at hovedparten af vandet stadig kommer fra selve magasinet i de 2 boringer.

Vandkemien er dog ikke helt ens i de 2 gamle boringer. Boring 242.238 har markant mere natrium og klorid end boring 242.195. Dette kan skyldes at boring 242.238 er nogle meter dybere. Der er dog kun data på boringsdybde fra boring 242.238.

Begge boringer har en fin vandkvalitet mht. pesticider.

Prøvepumpning

Især indholdet af natrium og klorid kan være problematisk i området. Saltindholdet er dog i begge boringer langt under grænseværdien, men begge boringer og især boring 242.238 har tydelige tegn på optrængning af salt grundvand. Vandet er desuden omvendt ionbyttet dvs. forholdsvis mere klorid end natrium, hvilket også er et tegn på optrængning af salt grundvand. Det er derfor at yderst vigtigt at brøndborer holder sig til at bore maksimalt 10 m ned i fast kalk. Desuden viser det også, at der skal indvindes skånsomt fra den kommende boring. I vilkåret for prøvepumpning står der at der maksimalt må indvindes med 10 m³/t. Det er af yderste vigtighed at dette vilkår overholdes. Boringen skal på ingen måde testes for hvor meget den potentielt kan give. Under den trinvis prøvepumpning vurderes om boringen overhoved kan give 10 m³/t og stadig overholde at grundvandet ikke sænkes mere end 5 m og afstanden til magasingrænsen overholdes.

Borestedet/Indvindingsforhold

Det er Væggerløse Vandværk der har udpeget borestedet, da det er lige omkring hvor de 2 gamle boringer ligger. Borestedet anses som egnet da de nuværende boringer har en fin vandkemi bortset fra at de er sårbare over for optrængning af salt grundvand. Dette kan dog tildels afhjælpes ved skånsom indvinding.

Vandværket skal i den fremtidige indvinding indvinde fra alle 3 boringer på samme tid og mindst 20 timer i døgnet.

Påvirkning af øvrige indvindinger og overfladevand

Der kommer ikke en større indvinding i området som følge af denne nye boring, da denne erstatter de 2 nuværende boringer. Indvindingen vurderes derfor som uden betydning for omgivelserne. Når kommunen skal give den endelige §20 tilladelse bliver alle vandværkets boringer vurderet, og det gør områdets øvrige boringer også. Til den tid kan der komme ændringer med hvor meget de enkelte vandværker må indvinde.

Forureningskilder

Inden for en afstand af 500 m fra det kommende borested er der en brandtomt og en V1/V2 med olieforurening. I princippet før man ikke etablere nye boringer inden for en afstand af 500 m fra en V2 grund. Det er dog kommunens vurdering at det ikke er den slags forureningskilder der fører til flest fund i grundvandet. Det er mere problematisk med pesticider.

En brandtomt har dog sandsynligvis anvendt skum hvor der er mulighed for PFAS, men da det ikke er et decideret øvelsesområde hvor der gentagende gange bliver anvendt skum med PFAS anses denne forurening også som at udgøre en minimal risiko.

Hvis det på sigt viser sig at de forårsager forurening må vandværket og kommunen tage stilling til om der skal etableres en ny boring et andet sted.

Beskyttelsesområder

Hvis boringen bliver egnet til indvinding af råvand til Væggerløse Vandværk, ligger det fast, at der skal udlægges 3 beskyttelsesområder. Fredningsbæltet på 10 m fra boringen (dvs. typisk et areal på 20 * 20 m) og et dyrkningsfritområde på 25 m (dvs. typisk et areal på 50 * 50 m eller en cirkel med en diameter på 50 m). Ofte ejer vandværket området inden for fredningsbæltet og betaler landmanden for det dyrkningsfrie område. Der bliver også udlagt et BNBO som udregnes af staten på baggrund af data omkring hydrogeologi og indvindingsmængder. Inden for BNBO skal vandværket træffe aftale med lodsejer omkring pesticidfri drift. BNBO vurderes til at være det samme som allerede er udlagt til boring 242.195 og 242.238.

Udtalelser til sagen

Udkast til tilladelsen har været i høring hos vandværket og brøndborer. Der fremkom ingen bemærkninger.

Vurdering

For at påvirke grundvandet mindst muligt er det vigtigt for et vandværk at have et tilstrækkeligt antal boringer. Guldborgsund Kommunes vurdering er, at 3 boringer er passende for væggerløse Vandværk. Boringens placering er så tæt på boring de nuværende 2 boringer. Der er dog ikke tale om en erstatningsboring som omtalt i vandforsyningsloven. En erstatningsboring kan dog kun accepteres når vandværket ikke kan undvære boringen og den er ude af drift her og nu. Dette er ikke tilfældet, hvorfor der gives en tilladelse.

Ansøgning om endelig indvindingstilladelse/ibrugtagningstilladelse

Boringerne må ikke anvendes til vandforsyningsboring før kommunen har givet en endelig indvindingstilladelse til boringen (ibrugtagningstilladelse). Dette kan ført ske når kommunen har vurderet det materiale som fremkommer i forbindelse med etableringen af boringen. Der må derfor heller ikke etableres råvandsledning før.

Tilsyn

Guldborgsund Kommune fører tilsyn med indretning og driften af vandforsyningsanlægget, samt med de indvundne vandmængder.

Jakob Lysholdt
teamleder

Henrik Andersen
civilingeniør

Bilag

Prøvepumpningsvejledning